دەوڵەتی عەباسی لەسەردەمی بویهییەکان.. خەیبەر چاوشین

لەپاش ئاوەی دەوڵەتی عەباسی لە سەردەمی تووركەکان دەسەلاتی خەلیفە زۆر لاواز بوو بۆیە بنەماڵەیەك لە هەرەمی فارس دەركەوت توانی دەست بەسەر هەرەمەکە دا بگرێ دواتر عێراق و چەند هەرەمێک داگیرکرد ئاوانیش بویهییەکان بوون بویهییەکان لەگەڵ خەلیفە دەوڵەتی عەباسی بەرەوڕیان برد،

هەکارەکانی دەرکەوتنی بویهییەکان دەست گرتن بەسەر دەوڵەتی عەباسی :

١.لەوکاتە دا دەوڵەتی عەباسی لە هەرەمێ دوور دەستەکان و سەختەکان دەسەلات لاوازبوو .

٢.لاوازی دەسەڵاتی خەلیفەکان چونکە بریاری کۆتایی بەدەست سەرکردەکانی تووركبوون .

٣.گەندەڵی والییەکانی دەوڵەتی عەباسی .

٤.ملمەلانی لەگەڵ عەلەویەکان و خەواریجەکان و شۆرش یەک لە دوا یەکەکانی وای کرد دەوڵەتی عەباسی هێزی کەم بتەوێ بەرەو لاوازی بروات .

٥.ملمەلانێ نێوان سەرکردەکانی تورك لەناو خۆیان .

بویهییەکان

لە سەرەتای سەدەی چوارەمی کۆچی لەسەر شانۆی سیاسی دەرکەوت ئەوان لە ولاتی دەیلەم لە باکوور کۆچیان کرد بۆ هەرەمی فارس و ئەسفهان جێگیر بوون دوای ناجێگیری دەسەڵات لەو ناوچەیە کەسێک دەرکەوت بەناوی علی کوری شوجاعی کوری بویهی بوو توانی دەست بگرن بەسەر ئەسفهان و شیراز و کرمان و تەواوی هەرەمی فارس دا بگرێت و دواتر ملمەلانێ نێوان سەکردەکانی تورك هەرشی کردە سەر عێراق توانی تورکەکان لە دەسەلات دووربخاتەوە ،

پەیوەندی نێوان خەلیفە و بویهییەکان

بەهاتنی بویهییەکان بۆ شاری بەغدا دوورخستنەوەی تووركەکان لە

دەسەلات دووربخەنەوە دەی خەلیفە بەدەست بهێن خەلیفە ئەوانی لە پستە گرنگەکان دابنێن بەڵام بەمشێوە درێژەی نەخایاند بویهییەکان رووی راستی خۆیان دەرخست توانی خۆیان بەسەر خەلیفە بسەپێنن خەلیفە تەنیا وەکو ناو مایەوە ئەگەر خەلیفەکان بە قسەی سەرکردەکانی بویهییەکان نەکات لە پستەکەی خەلیفە لای دەدەن،

دەوڵەتی عەباسی لەماوەی حکومرانی بویهییەکان ٣٣٤ _٤٤٧ کۆچی

دەوڵەتی عەباسی لە سەردەمی بویهییەکان بە تاریکترین سەردەمی مێژووی دەوڵەتی عەباسی دادەنرێت چونکە لەگەڵ سەردەمەکانی تر جیاواز بوو لەبەر ئەوەی لەسەردەمی بویهییەکان سیستەمی نامەرکەزیان پەیرەو دەکرد و دەسەلات دایە بەهەرەمەکان کە خۆیان بەرەوە ببەن بەڵام باج دەبە بنەرن بە خەلیفە هەروەها خەلیفەیان لە گشت کاروباری وەات دووڕخستەوە تەنیا کاروباری ئاینی بە هەشتەوە و لە پستە گرنگەکانی کەسە نزیکەکان دادنا هەروەهاش لە پستە والیەی نزیکەکان لە کەسە نزیکەکان خۆیان دادنا ئەم دەخێی درێژەی کێشە تا بەهاتنی سەلجوقە تورکەکان لە رێژەەلات هەرشیان کردە سەر بویهییەکان لە ساڵی ٤٤٧ کۆچی کۆتایی پێ هینان سەردەمێکی تری نوێ دەوڵەتی عەباسی دەستی پێکرد ئەویش سەلجوقیە تورکەکان بوون .

هەکارەکانی لەناو چوونی دەسەاتی بویهییەکان

١.ملمەانێ نێو بنەماڵەی بویهییەکان شەریان بوو لەسەر دەسەات .
٢.هەرەمەکانی دووردەست لە دەسەاتی بویهییەکان یاخی بوون .
٣.گەندەڵی لە نێو دەزگاکانی دەوڵەت .
٤.خەلیفە داوای لە ناوچە سنووریەکان بەهانای خەلیفەوە بێن .
٥.دەرکەوتنی سەلجووقییەکان وەکو هەزێکی نوێ